

ДІЯЛЬНІСТЬ ОЛЕКСАНДРІЙСЬКОЇ
ШКОЛИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК
МЕДИЦИНИ В РИМІ

ДІЯЛЬНІСТЬ ОЛЕКСАНДРІЙСЬКОЇ ШКОЛИ

З падінням Греції і медичні науки занепали. Цілком підходящим місцем для наук і мистецтв виявилася Олександрія . Птолемеї дали дозвіл лікарям розкривати трупи і, щоб зняти з анатомів ганебне ім'я катів і злочинців, самі царі займалися розтинами.

В Олександрії перебував чудовий музей, в якому жили відомі вчені, які вільно займалися науками; тут же відбувалися диспути, на яких обговорювалися наукові питання.

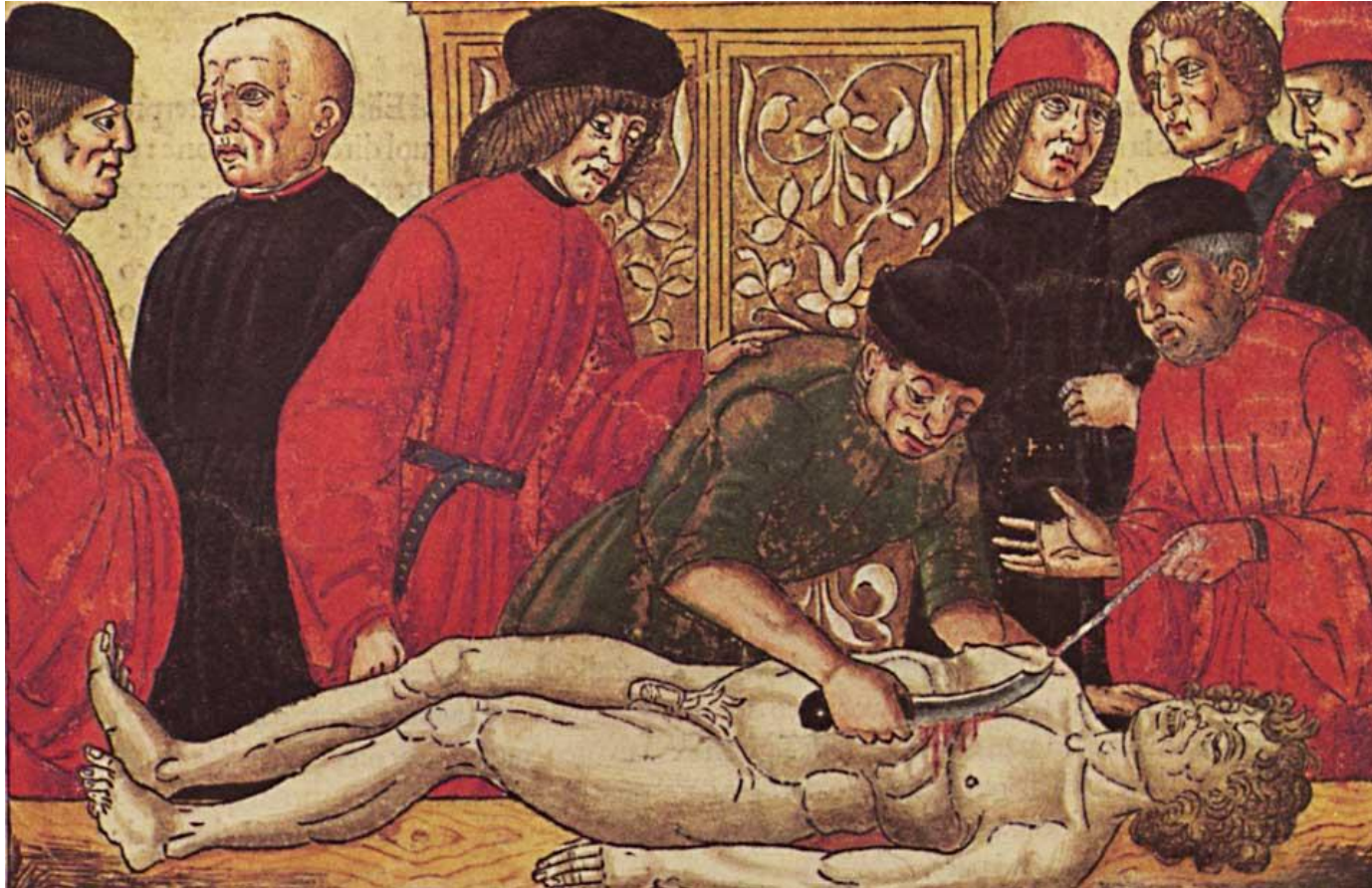
ДІЯЛЬНІСТЬ ОЛЕКСАНДРІЙСЬКОЇ ШКОЛИ

Важливо відзначити, що, кажучи про традиції школи в медицині, починаючи з 50-х років минулого століття, згадуються видатні олександрійські лікарі - Герофіл і Еразістрат, перш за все, в якості двох «батьків-засновників» Олександрійської школи .

Лікарі олександрійської школи своїми дослідженнями сприяли накопиченню знань з анатомії і фізіології.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОЛЕКСАНДРІЙСЬКОЇ ШКОЛИ

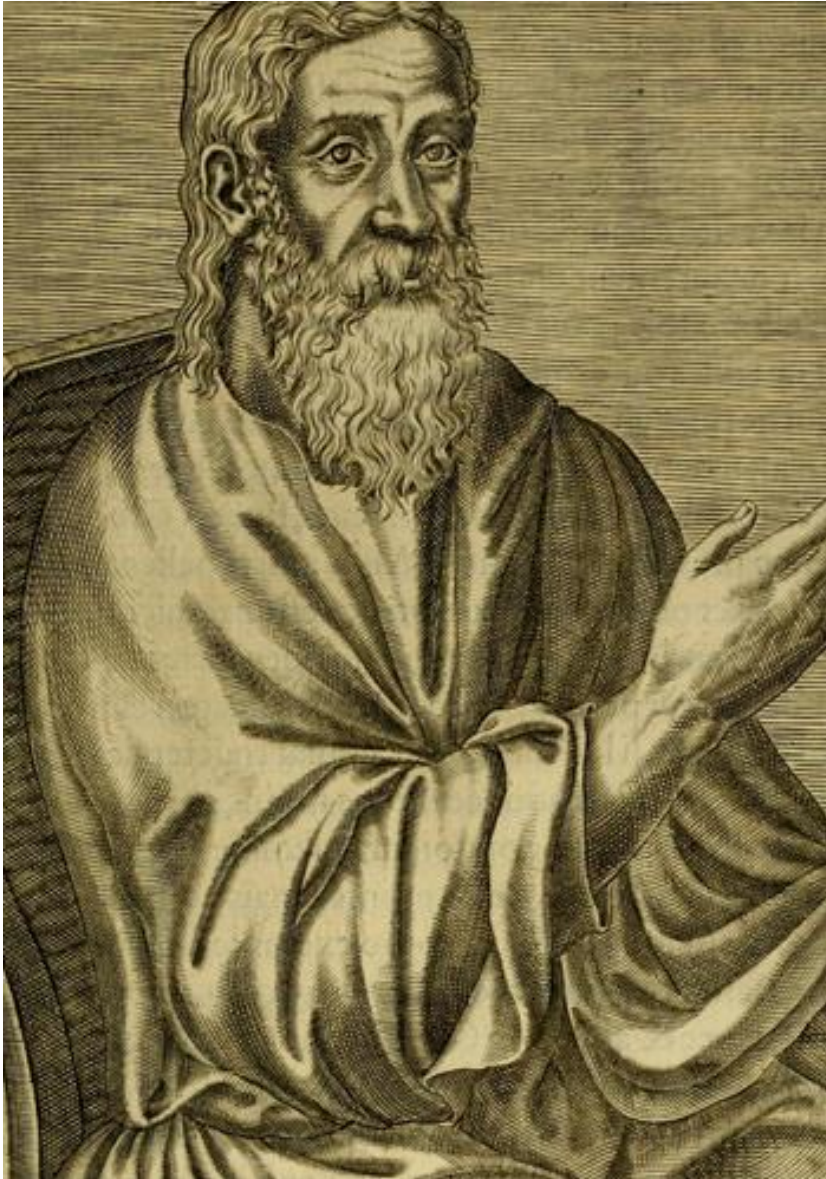

Медицина набула значного розвитку в Олександрії , головним чином анатомія і хурургія. Олександрійські лікарі, Герофіл і Еразістрат , поряд з лікувальною практикою займалися забороненими розтинами трупів і навіть вівісекціями. Вони значно примножили знання лікарів про будову організму і частково про його функції.

Особливо великий слід залишили дослідження медиків в області вивчення нервової і серцево-судинної систем.

Олександрія зберегла певне значення в якості медичного центру.

ГЕРОФІЛ

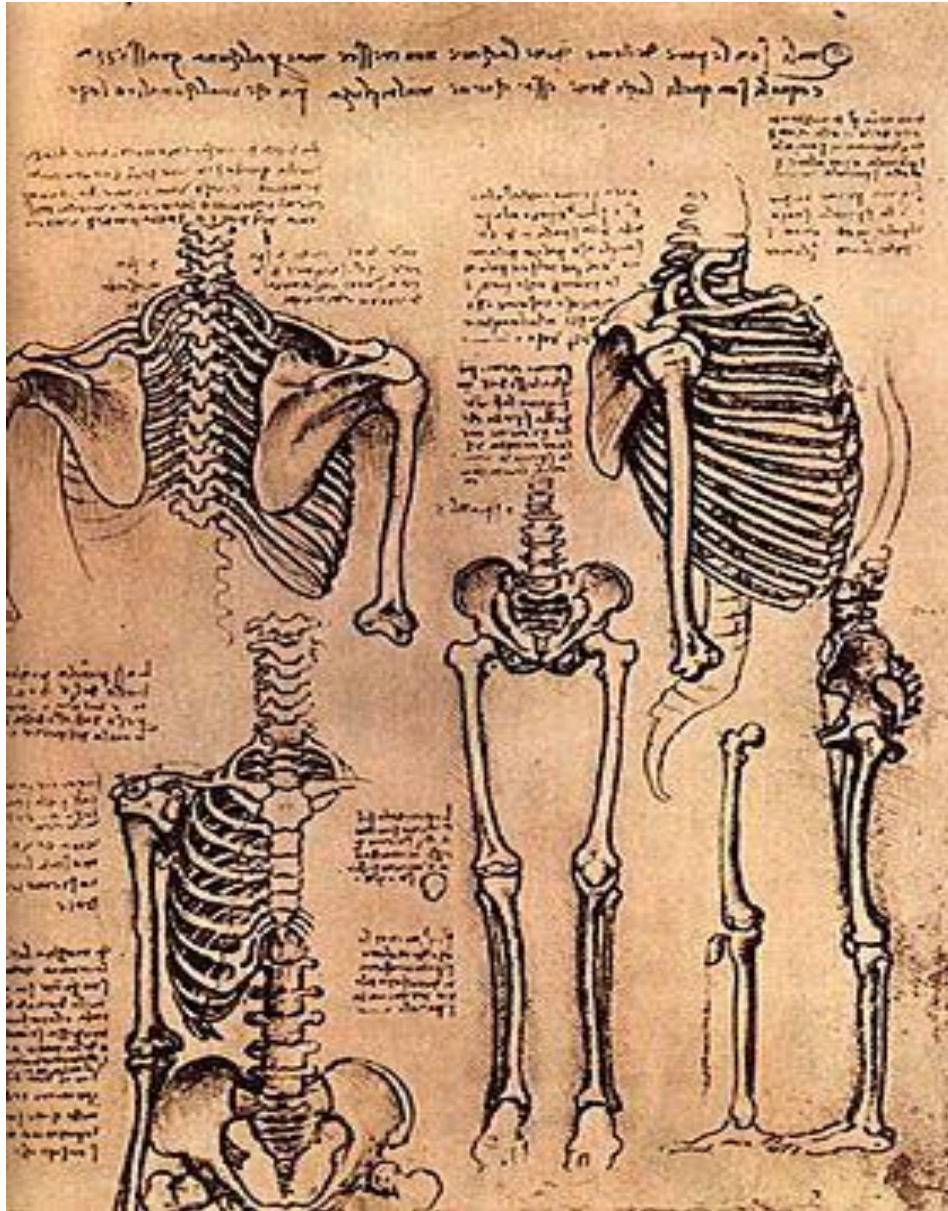
Про Герофіла ми знаємо те, що він був вихідцем з Халкедона на Босфорі, приїхав в Олександрію після навчання у Праксагора Косського як яскравий представник Косської школи. Також його вважали лікарем "правдовещателем", тобто тим , хто говорить правду . Він був особистим лікарем Птолемея II. Багато в чому Герофіл примикав до Гіппократа і Арістотеля, і на зразок того, як вони основою свого вчення вважали чотири стихії і чотири темпераменти, Герофіл говорив про чотири сили, які володіють людським організмом: живильна сила, що знаходиться в печінці, зігріваюча, що знаходиться в серці, мисляча, що знаходиться в головному мозку і відчуваюча, що знаходиться в нервах

ГЕРОФІЛ

Він мріяв зробити опис усього людського тіла, його органів і їх взаємозв'язку, бо всі анатомічні описи, що були в той час, були всього лише фрагментами, випадковими даними, отриманими з уривчастих спостережень, або ж переносили анатомію тварин на людину, що призводило зазвичай до неправильних уявлень.

ГЕРОФІЛ

Він написав "Анатоміку", книгу про будову людського тіла, котра значно випередила рівень знань тієї епохи. Можливо, Герофіл був першим, хто розтинав людські трупи із суто науковою метою. Птолемеї і тут виявилися досить щедрими. Відомо, що Герофіл отримав до 600 тіл страчених злочинців. Через це сучасники назвали його не Герофілом Олександрійським, що відповідало б існуючим традиціям, а Герофілом-м'ясником. Можна без сумніву сказати, що його наукова "жадібність" пояснювалася зовсім не ненажерливістю і не зневагою або ненавистю до людей, як про це говорили в Олександрії.

ГЕРОФІЛ

Він описав великі кров'яні прорости головного мозку, на зразок маленьких озер, що збирають венозну кров, а також описав мозкові шлуночки. Встановив відмінність між мозочком і півкулями великого мозку, досліджував будову довгастого мозку. Важливе значення мали його дослідження ока, який був добре ним описаний.

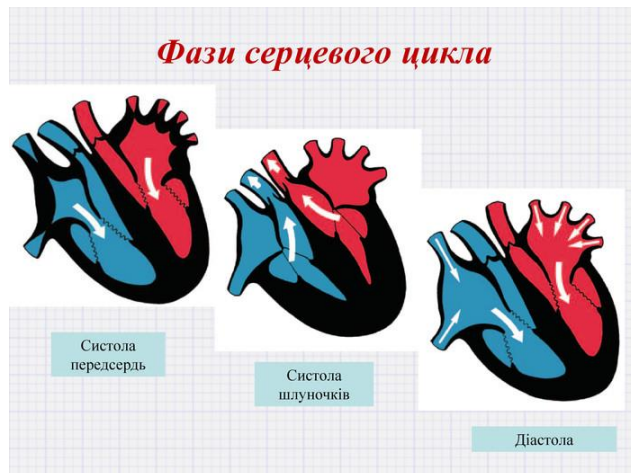
Також він описав печінку такою, як вона виглядає у людини, тоді як колишні описи були по суті описами печінки тварин.

Герофіл був прихильником гіпократівської теорії соків і взагалі ідейним послідовником великого лікаря з острова Кос. Так само як і Гіпократ, він підкреслював, що лікар зобов'язаний знати про те, що його можливості обмежені, і не забувати про це.

ГЕРОФІЛ

Герофіл приділяв велику увагу дії лікарських препаратів, особливо тих, які виготовлялися з трав; поряд з цим він підкреслював значення правильної дієти і гімнастичних вправ.

Також безліч медичних термінів, якими сьогодні користуються медики (наприклад, діастола, систола, простата), належать саме Герофілу.

ГЕРОФІЛ

Багато уваги Герофіл приділив пульсу і бачив його природу в діяльності серця, в особливостях його скорочень. Герофіл вважав, що пульс-це "рух артерій" і за допомогою пульсу можна дізнатися "існування в організмі хвороби і передбачити майбутнє" . Герофіл досліджував пульс в різних умовах, встановив його властивості: наповнення, частоту, силу і ритм відносно до різних хворобливих явищ.

ГЕРОФІЛ

Ми практично розрізняємо тільки деякі властивості пульсу, називаючи його прискореним або уповільненим, ритмічним або аритмічним, ниткоподібним і т.п. Тоді як Герофіл розрізняв набагато більше форм (близько 27) і створив досить складне вчення про пульс, яке до останнього часу мало вплив на мислення лікарів і спонукало їх вважати промацування пульсу одним з найважливіших компонентів лікарського огляду.

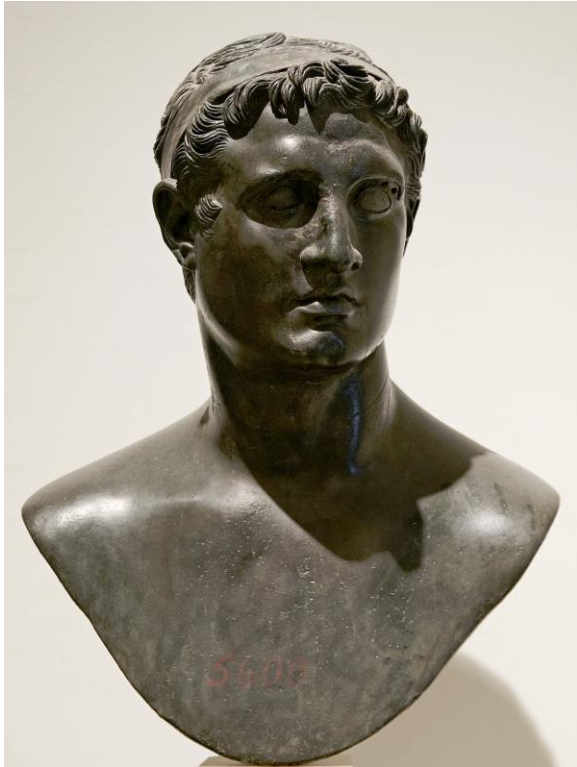
ГЕРОФІЛ

Клепсидра

Він провів чітке розрізнення між артеріями і венами і прийшов до правильного висновку (остаточно доведеним лише кілька століть тому Галеном), що артерії отримують кров з серця. Пульс досліджувався за допомогою клеписдри. Розглядаючи пульс, він встановив чотири фази: систолу, діастолу і два проміжних інтервали. Правда, зв'язок пульсу зі скороченнями серцевого м'яза продовжувала залишатися для нього неясною. З пульсом Герофіл пов'язав механізм дихання, причому дихальний цикл був у нього розбитий на чотири етапи: вдихання свіжого повітря, поширення цього повітря по всьому тілу, витяг з тіла забрудненого повітря і усунення його шляхом видихання.

ГЕРОФІЛ

Птолемей II Філадельф

Каллімах

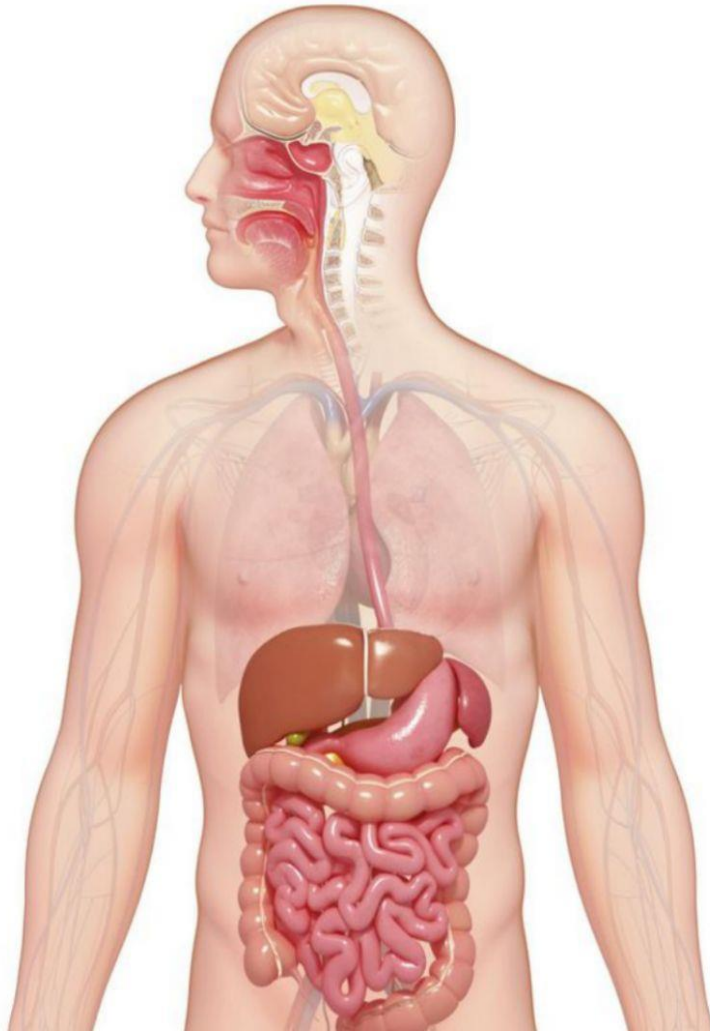
Будучи одним з провідних співробітників Мусейона, Герофіл користувався великим авторитетом у царя (Птолемея II Філадельфа) і в потрібних випадках надавав йому та іншим членам царської сім'ї медичну допомогу (хоча і не носив офіційного титулу царського лейб-медика). Крім того, він був близький з найвеличнішим олександрійським поетом того часу Каллімаха і взагалі належав до кола найбільш привілейованої інтелектуальної еліти Олександрії.

ЕРАЗІСТРАТ

Іншим видатним лікарем III ст. був Еразістрат, що народився на о-ві Кеос . Його вчителем був Хрисипп Родоський, представник давньої Кнідської медичної школи. До цього він навчався у Метродора в Афінах, це був чоловік дочки Арістотеля. До переїзду в Олександрію він служив лейб-медиком при дворі першого правителя держави Селевкідів - Селевка I Нікатора. Залишив після себе багато учнів, відносно яких в спеціальній літературі навіть закріпився термін "еразістратори". Важливо відзначити, що Еразістрат був прихильником філософа Демокріта, світогляд якого став своєрідним визначальним вектором в його роботах.

ЕРАЗІСТРАТ

Відомо, що Еразістрат робив розтини людських трупів, а на живих тварин вивчав функції органів травлення, спостерігав перистальтику шлунка. Вважав, що травлення відбувається завдяки "тиску" шлунка на їжу, шляхом механічного перетирання їжі ; описав печінку і жовчні ходи, клапани серця і великих судин , висловив припущення про сполучення між артеріями і венами. Еразістрат назвав певну частину дихальних шляхів трахеєю. Він досліджував печінку і зробив висновок, що затвердіння печінки пов'язано з асцитом.

ЕРАЗІСТРАТ

ПАРЕНХІМА

АНАСТОМОЗ

БУЛІМІЯ

ПЛЕТОРА

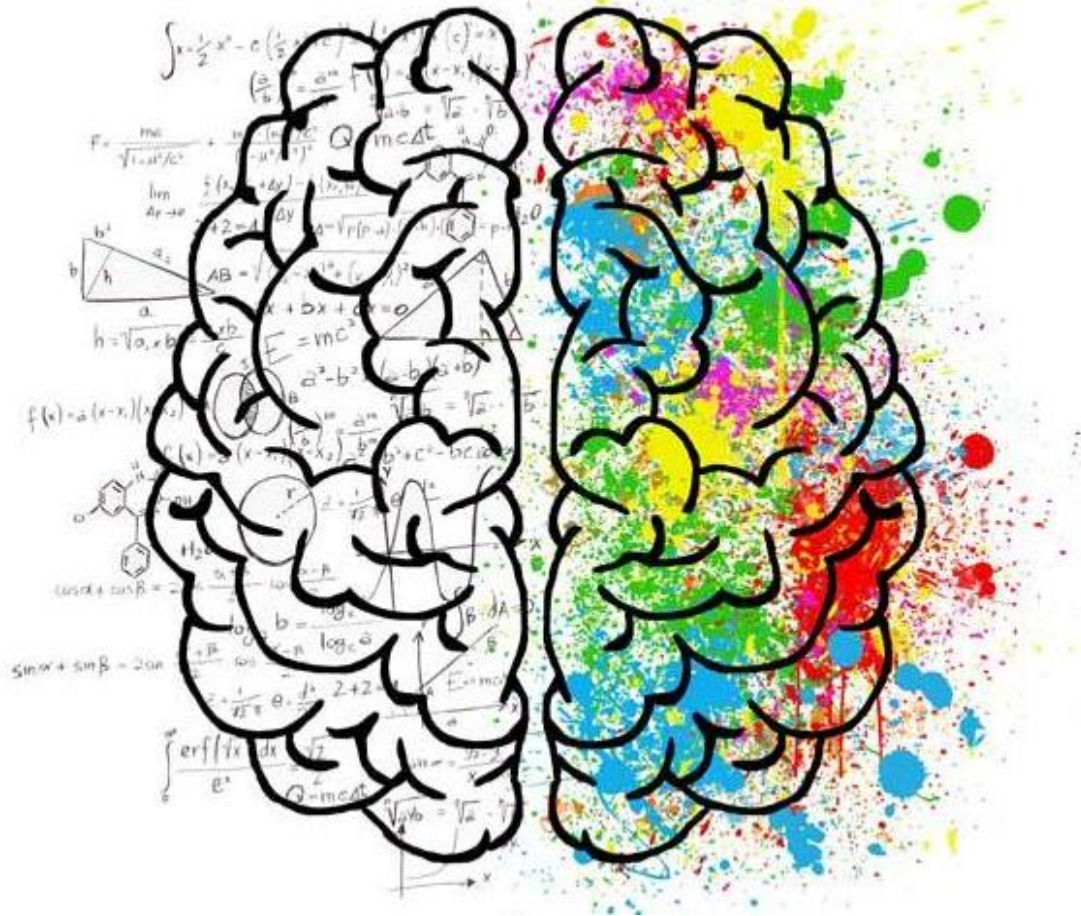
Еразістрату належить авторство таких неологізмів, як, паренхіма, плетора, булімія (буквально "бичачий голод"), анастомоз (точніше synanastomosis; приставку syn- пізніше відкинув Гален), що збереглися до цих пір.

ЕРАЗІСТРАТ

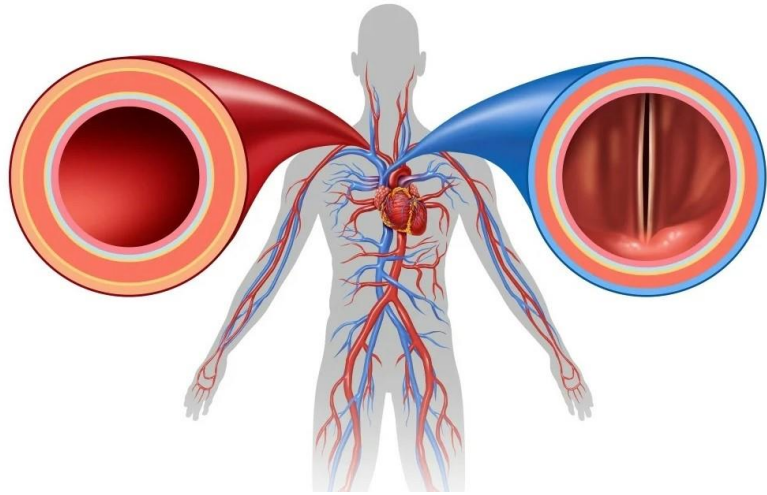
Еразістрат першим висловив ряд вірних припущень про фізіологію органів, хоча вони і не завадили йому, як і багатьом медикам наступних поколінь, оголошувати непотрібним той орган, значення роботи якого залишалося неясним. Таким чином Еразістрат "розправився" з селезінкою.

ЕРАЗІСТРАТ

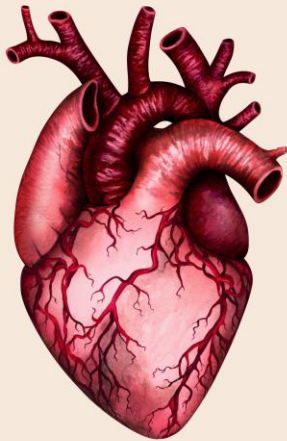
У питанні про орган "тваринної душі" обидва олександрійці вважали, що вона локалізується в певних частинах мозку. Герофіл головне значення надавав мозковим шлуночкам, і ця думка утримувалося кілька століть. Еразістрат, у свою чергу, звернув увагу на кору, зв'язавши багатство звивин мозкових півкуль людини з його розумовою перевагою над іншими тваринами.

ЕРАЗІСТРАТ

Важливим є те, що Еразістрат відкидав теорію Гіппократа про чотири рідини організму людини. Він припускав, що в тілі є два протилежних елементи: життєвий дух і кров.

Гадав, що вени несуть кров, що утворюється в печінці з їжі, а в артеріях тече "життєва пневма" (йому приписують і введення терміну "артерії" - несучі повітря) і, що вени і артерії з'єднані невидимими анастомозами. Перебіг пневми в артеріях пояснював тим, що артерії трупів при розтині виявлялися порожніми. Одним з перших висував, на противагу гуморальної патології, теорію солідарної патології, вважав хвороби результатом "плетори" (нетравлення їжі і застою крові в венах) і лікував їх строгою дієтою, блювотними та потогінний засобами, фізичними вправами, масажем, обливанням. Йому приписується також винахід катетера. Головним двигуном крові і повітря по тілу Еразістрат визнавав серце.

ВПЛИВ НА МЕДИЦИНУ В РИМІ

Авл Корнелій Цельс

Серед видатних римських авторів необхідно насамперед згадати Корнелія Цельса

Цельс детально викладав зміст праць Герофіла та Еразістрата , а також інших лікарів Олександрійської школи, і його твори протягом століть були чи не єдиними серйозними джерелами знань про Олександрійський період розвитку медицини, який тривав близько 300 років.

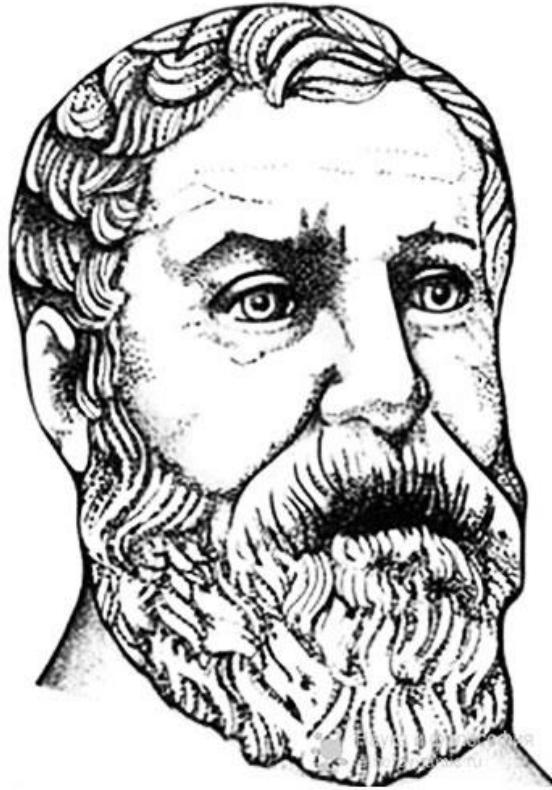
ВПЛИВ НА МЕДИЦИНУ В РИМІ

Олександрійська школа багато в чому стала сполучною ланкою між грецькою і римською медициною. Герофіл і Еразістрат користувалися великим авторитетом і мали істотний вплив на розвиток медицини в Стародавньому Римі.

Медичні твори лікарів Олександрійської школи сприяли виділенню анатомії в самостійну науку, яка користувалася порівняльними анатомічними дослідженнями у Стародавньому Римі.

ВПЛИВ НА МЕДИЦИНУ В РИМІ

Герон Олександрійський

Видатний механік і винахідник Герон Олександрійський в I ст. до н.е. залишив опис механізмів, які приводилися в рух стисненим повітрям. Один з них - хірургічний інструмент для висмоктування крові - прообраз сучасного шприца. Гострим кінцем приладу проколювали шкіру, а потім витягали поршень. Цей інструмент застосовували для кровопускань і витягування з тіла отрут нарівні з кровосисними банками, які нагрівали полум'ям лампи і накладали на шкіру поверх невеликих розрізів. Кров всмоктувалася в таку банку в міру того, як нагріте повітря стискалося при охолодженні.

ВПЛИВ НА РОЗВИТОК МЕДИЦИНИ В РИМІ

Клавдій Гален

Найвеличнійший лікар Риму, Гален, з 17 років почав вчитися медицині. Багато подорожував, відвідав Кіпр, Лемнос, Палестину і центр медичної науки того часу- Олександрію.

Освоївши знання і досвід кращих лікарів Олександрії, Герофіла та Еразістрата , накопивши великий особистий досвід лікування, Гален написав багато праць з медицини, в яких зібрав і розмістив в систематичному порядку здобуті до нього медичні знання з анатомії, фізіології, патології, фармакології, терапії, гігієни, акушерства та ін.

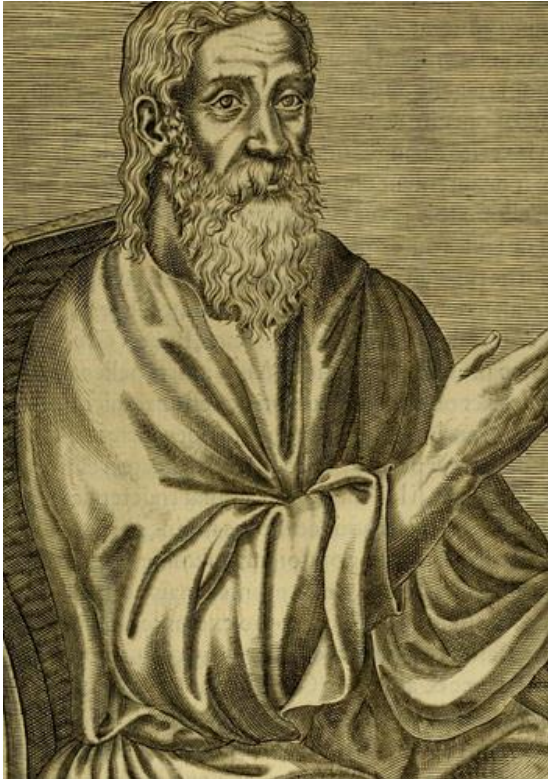
ПІДСУМКИ

Герофіл і Еразістрат були представниками Олександрійської медицини, яка без них значно збідніла. Філін Косський, який був учнем Герофіла і повинен був стати його послідовником, заснував лікарську школу «емпіриків».

У IV-III ст. до н. е. в Олександрії лікарі Герофіл і Еразістрат внесли величезний вклад в розвиток анатомії, провівши розтини трупів.

ПІДСУМКИ

Герофіл

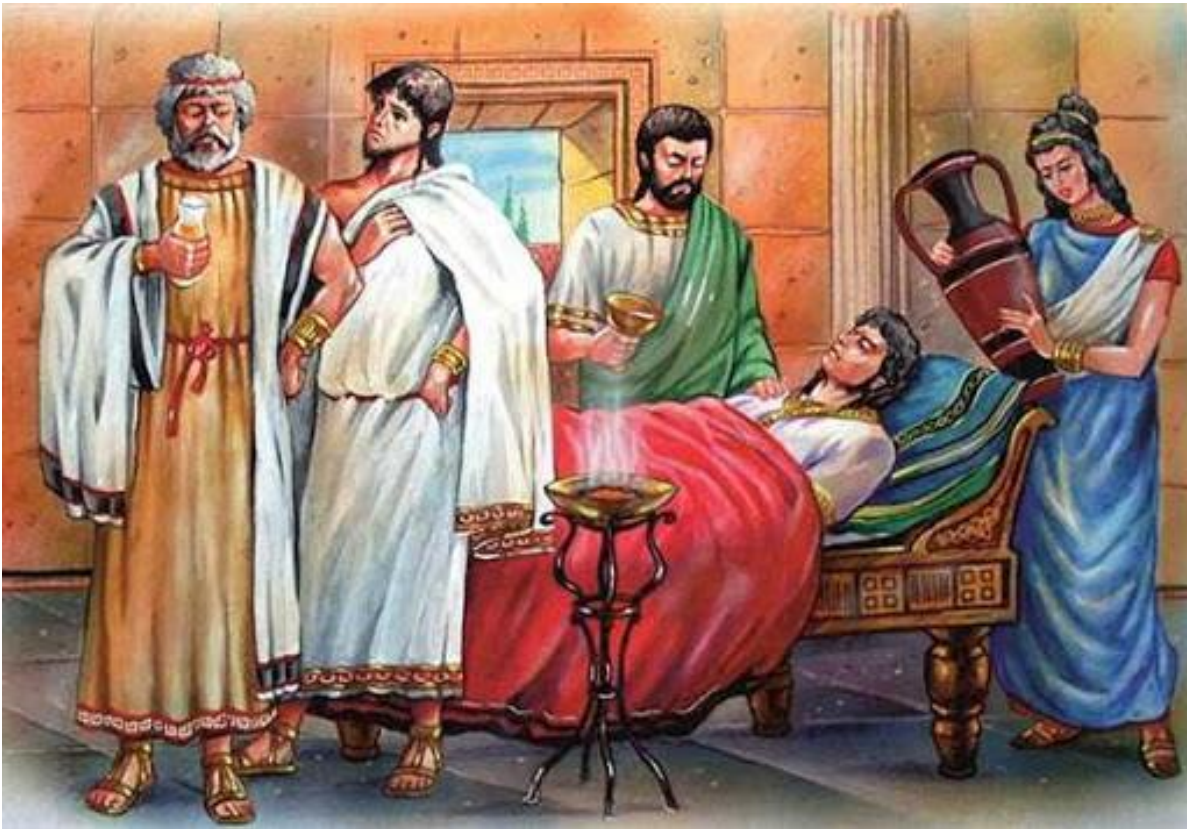

Еразістрат

Герофіл описав оболонки мозку, його шлуночки, судинні сплетення і венозні синуси. Ним були відкриті передміхурова залоза, молочні судини, кришталик і оболонки ока. Герофіл назвав початковий відділ тонкої кишки дванадцятипалою.

Еразістрат описав звивини півкуль головного мозку, чутливі і рухові нерви, клапани серця, дугу аорти, міжреберні артерії, порожнисті вени, венозні клапани, ввів терміни «паренхіма», «плетора», «булімія», «анастомоз».

ПІДСУМКИ

Таким чином, в області медицини Олександрійська школа зробила значний крок вперед у порівнянні з медициною класичного періоду історії стародавньої Греції (коли проводилися розтини трупів і не проводилися порожнинні операції, а оперативні втручання практично зводилися до лікування травм)

ДЖЕРЕЛА

- <https://studfile.net/preview/5397021/page:7/>
- <https://studopedia.org/11-50811.html>
- https://www.historymed.ru/training_aids/textbook/medicine_in_ancient_greece_rome_alexandria/
- <http://www.bibliotekar.ru/421/34.htm>
- <https://poznayka.org/s58738t1.html>
- <https://www.krugosvet.ru/enc/medicina/GEROFIL.html>
- <https://history.wikireading.ru/326420>
- https://revolution.allbest.ru/medicine/00549488_o.html
- https://www.historymed.ru/training_aids/textbook/medicine_in_ancient_greece_rome_alexandria/
- https://bigenc.ru/religious_studies/text/1811066

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

